

Goigs de Sant Iscle i Santa Victòria

Sant Iscle de Vallalta

Ubicació

Comarca: Maresme
Lloc/Adreça: Carrer de l'Església, 1. Centre urbà, dins el barri de la Poca Farina.
Alçada: 122

Coordenades:

Latitud: 41.62435
Longitud: 2.56915
UTM Est (X): 464109
UTM Nord (Y): 4608159

Classificació

Número de fitxa 08193 - 71
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Música i dansa
Estil / època: Contemporani
Segle XVIII-XX
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: El document que hi ha a l'Església de St. Iscle es una còpia de l'original.
Protecció Física
Observacions protecció: Les còpies estan dins les dependències de l'església de Sant Iscle
Accés Restringit
Ús actual: Religios
Titularitat Pública
Fitxes associades:
[Església parroquial de Sant Iscle](#)
Autoria de la fitxa Àlex Asensio
Data de registre de la fitxa: dc., 03/07/2019 - 02:00

Descripció

Full volant que conté, en català prefabrià, els "Goigs en alabansa dels gloriosos Mártirs St. Aciscle y Sta. Victoria (GERMANS) los quals son venerats en la Iglesia Parroquial de St. ISCLE DE VALLALTA". La còpia conservada està exempta d'imatges i va ser estampada a la impremta gironina de la Tipografia Moderna, domiciliada a la plaça de la Independència. El document reproduïx íntegrament, a dues columnes dins d'una orla, un text més antic recollit sense variacions en goigs d'altres parròquies i oratoris, com són els casos de Bàscara, a l'Alt Empordà; de Centenys, al Pla de l'Estany, o de Surp, a la vall d'Àssua. El precedent més antic d'aquesta versió correspon als goigs del monestir benedictí de Sant Salvador de Breda, imprès igualment a Girona per l'estamper i llibreter Jaume Bro l'any 1754. Existeix també una edició del segle XIX corresponent als Gloriosos germans Sants Asiscle y Victoria, patrons de la parròquia de Dosrius estampada a la Impremta Abadal de Mataró.

El text conté una glossa que comença dient "De Espanya sou naturals / y en Córdoba vos criáreu" i una tornada que resa així: "Lliris ab sanch esmaltats / flors del verger de la Gloria / Gloriós Aciscle, y Victoria / siau nostres advocats". La composició acaba amb l'Oremus següent: "Deus, qui nos concedis Sanctorum Martirum tuorum Aciscle, et Victoria, natalitia colore da nobis in eterna beatitudine de corum societate gaudere. Per Christum Dominum... Amen".

Observacions:

L'origen dels goigs el trobem al segle XVIII, tot i que la versió impresa documentada data de l'entorn de 1900.

A la parròquia de Sant Iscle de Vallalta ens han facilitat còpia d'un segon goig. Es tracta del "muntatge i edició" dels "Goigs dels gloriosos germans martirs Sant Asciscle y Santa Victoria" realitzat l'agost de 1996 per Joan Rodon i Moles, de Figueres. Aparentment, la publicació no guarda relació directa amb Sant Iscle de Vallalta i més aviat sembla que es tracti d'un goig genèric. L'edició reproduïx, a l'encapçalament, la mateixa xilografia dels sants que il·lustrava la susdita impressió de 1754 i incorpora, a la part inferior, una partitura amb la lloança. L'entradeta substitueix l'acostumada "Martirs de Christo estimats / que gosáu de eterna Gloria / Gloriós Aciscle, y Victoria / siáu nostres advocats" per una altra, usada per als patrons de Sauleda, sufragània de Sant Pere Cercada, que diu així: "Puig sou de Cristo estimats, / y gosau de eterna gloria / Mártirs Asciscle, y Victoria / siau nostres advocats".

Les fotografies dels goigs són de les còpies que se'n conserven a l'església parroquial de Sant Iscle de Vallalta.

Història

Sant Iscle o Aciscle i la seva germana Santa Victòria van ser dos cristians cordovesos martiritzats i assassinats l'any 303 dC, en temps de l'emperador Dioclecià. Després de ser torturats, Iscle morí decapitat i Victòria va ser assaïetada. Per això se'ls representa junts. Ell acostuma a vestir una túnica curta i ella una altra de llarga fins als talons, pròpies dels joves romans. Com a atributs porten la palma del martiri, tots dos; una espasa, ell, i unes fletxes, ella.

Una passió tardana del segle X narra que el prefecte de la ciutat, Dió, va ficar-los en un forn encès, on van romandre pregant i cantant himnes. Dió va fer que els lliguessin pedres i els llencessin al riu Guadalquivir, on van surar fins arribar a la riba. Penjats d'una foguera, les flames no van tocar-los i, desviant-se, van cremar i matar centenars de pagans que assistien al turment. Finalment, van ser occits: ella amb sagetes i ell, decapitat.

Canonitzats per l'església catòlica, la seva festivitat s'escau el 17 de novembre. Aquesta data va ser molt important en la litúrgia hispana perquè era el sant que anunciava l'inici del llarg advent hispà; de sis setmanes.

Sant Iscle és esmentat pels principals hagiògrafs de l'església hispano-visigoda i mossàrab, mentre que Santa Victòria només és reconeguda a partir del segle VIII. Tots dos són patrons de la ciutat de Còrdova, on hi havia una basílica dedicada a Sant Iscle abans de la conquesta musulmana. El segle VI, el rei visigot Àkhila I va provocar una revolta popular després d'haver-ne profanat la tomba.

A Catalunya, la seva influència es va mantenir en llocs i esglésies on la litúrgia visigoda es mantingué fins al segle X i XI. Les seves restes es conservaven a la capella del castell de Sant Iscle, a Vidreres, fins que van ser donades el 1263 pel vescomte Guerau de Cabrera al monestir de Sant Salvador de Breda.

Segons Galimany (1991:278), "encara al segle XVIII les relíquies es guardaven en una urna de plata que desaparegué, possiblement durant la Guerra de la Independència. Les despulles passaren a una caixa de fusta que també es perdé, amb el contingut, durant la Guerra Civil de 1936-39. No obstant això, el rector [...] aconseguí salvar les relíquies existents dins els bustos de plata, que es conserven encara".

Bibliografia

- ARIMANY I JUVENTENY, Joan (2019). Iscle i Victòria, dos sants cordovesos venerats a Calalunya. Consultat 20 maig 2019, des de <http://www.joanarimanyjuventeny.cat/sants-tradicionals/iscle-i-victoria...>
- ARIMANY I JUVENTENY, Joan (2013). Sants tradicionals catalans: santes i sants de la religiositat popular de Catalunya. Sant Vicenç de Castellet: Farell. Il·lustració de coberta.
- BIBLIOTECA DIGITAL DEL CENTRE DE LECTURA (2019). Goigs en alabansa dels gloriosos Màrtirs St. Aciscle y Sta. Victoria (germans) los quals son venerats en la Iglesia Parroquial de St. Iscle de Vallalta. Consultat 20 maig 2019, des de <https://bd.centrelectura.cat/items/show/14632>
- CAVALLÉ I CRIVILLÉS, Antoni (1991). "Castell de Sant Iscle". Catalunya romànica, volum. 5. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, p. 348.
- GALIMANY I ARNAU, Manuel (1991). "Sant Salvador de Breda". Catalunya romànica, volum. 5. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, pp. 274-279.
- GENERALITAT DE CATALUNYA (2019). Castell de Sant Iscle. Consultat 20 maig 2019, des de <http://invarquit.cultura.gencat.cat/Cerca/Fitxa?index=0&consulta=&codi=...>
- MORETA I TUSQUETS, Ignasi (2002). "Els goigs de Verdaguer: Edicions i estudis". Anuari Verdaguer, revista d'estudis literaris del segle XIX, núm. 11, pp. 569-576.
- OLIVAR DAYDÍ, Alexandre (1977). "Goigs dels gloriosos germans màrtirs Sant Iscle i Santa Victòria". Catàleg dels Manuscrits de la Biblioteca del Monestir de Montserrat. Scripta et documenta, 25. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, p. 228.
- PLADEVALL FONT, Antoni (1991). "Sant Iscle i Santa Victòria del castell de Vidreres". Catalunya romànica, volum. 5. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, p. 349.
- SALAS I OLIVERAS, Ramon (2015). "La impremta a Mataró". Fulls, núm. 113. Mataró: Museu Arxiu de Santa Maria, Centre d'Estudis Locals de Mataró, pp. 36-40.
- VIÑOLAS ESTEVA, Josep Maria (2019). Goigs a Sant Iscle i Santa Victòria. Consultat 20 maig 2019, des de <https://algunsgoigs.blogspot.com/search?q=sant+iscle>

GOIGS DELS GLORIOSOS GERMANS MARTIRS

SANT ASCISCLE Y SANTA VICTORIA,

Puig sou de Criste estimats,
y gosau de eterna gloria
«Mártirs Ascicle, y Victoria
siau nostres advocats»

De Espània sou natural,
y en Còrdoba vos criareu,
la fe santa profesareu,
fugint la secta dels mals;
puig en los Bens eternals,
estau solament posats.

Mártirs, etc.

De la vida ab lo candor,
resplandi vostra fe pura,
fent dia la nit obscura,
del mes obstinat error:
portant al camí millor,
Infinits Gentils errats,

Mártirs, etc.

Crezent en la perfecció,
cercaveu ab eficàcia,
del ànima auments de gràcia,
y exercicis de oració,
causant gran admiració,
a molts que vos han imitats

Mártirs, etc.

Dion Tiró y President,
vos Deus mandà que odorasseu,
y que a ells santificasseu,
encens en la flama arden;

† Exultabunt sancti in glorie.

mes dels dos encontinent,
tais Deus son abominats.
Mártirs, etc.

Ab vergas vos assolaren,
per ser constants en la fe,
pero ab la sanch que vos liqué,
la corona vos esmilaran:
en una presó vos posaren:
després de ser assolats

Mártirs, etc.

Quant aquell Tiró cruel,
vos deixà allí sens sustenir,
als dos vos vingué contentio,
del Rey eternal del Cel,
puig a despi del Infel,
sou dels Angels visitats,

Mártirs, etc.

En el profundo del Mar,
mandà Dion que vos llansassen
y que pedras vos posassen
al coll pera mes penar
pero als que vos varen llansar,
dels Angels foreu llurats.

Mártirs, etc.

Passareu diferents torments,
de espinas, carcelis, y focis,
pero tots eran molt poch,
per vostres pils anels,
perque sols estau contentis,

ser per Christo atormentats.
Mártirs, etc.

Nasà degollar als dos,
la mes cruel tirania,
y los dos plens de alegria,
correu a eix d'itós;
que es triunfo gloriós,
ab que en lo Cel son honorats.

Mártirs, etc. †

Com vos Ascicle curau,
als malalts que a vos venen,
vos Victoria la'llet dau,
a las donas que non tenen,
un y altre socorreu,
a tots los necessitats.

Mártirs, etc.

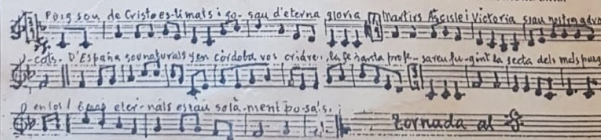
Als devots que ab fe, y fervor
vos reclamen, socorreu;
y los alcanstau de Deu,
de la pluja lo favor,
y al oír nostre clamor,
feu fugir las tempestats.

Mártirs, etc.

TORNADA

Lliris ab sanch esmaltats,
flors del verger de la Gloria,
«Mártirs Ascicle y Victoria
siau nostres advocats»

‡ Letabuntur in cubilibus suis.

cançalige i edició - Joan Ràdon Ràdon - agost 1996